

Welk effect heeft automatisch melken op de veehouder?

Complete bedrijfsvoering verandert bij het aanschaffen van een automatisch melksysteem

De aanschaf van een automatisch melksysteem (AM-systeem) betekent een forse omschakeling in zowel de bedrijfsvoering als in het sociale leven van de melkveehouder. Op initiatief van het agrarisch arboconvenant **Agro & arbo werkt beter** is een onderzoek gestart waarbij niet gekeken wordt naar technische en economische aspecten maar naar de gezondheidseffecten bij de ondernemer die werkt met dit systeem.

Managementtaken

De verplichting van het twee- of driemaal daags melken vervalt, en daarmee ook de vanzelfsprekende diercontrole. Fysieke taken worden vervangen door controlerende, managementachtige taken. In plaats van enkele arbeidspieken is automatisch melken een 24-uurssysteem. Lichamelijk wordt het werk lichter, maar wat gebeurt er psychisch? In dit onderzoek dat wordt uitgevoerd door Wageningen UR wordt de verandering in arbeidstaken en arbeidsbelasting geïdentificeerd, gekwalificeerd en gekwantificeerd. Vragen die daarbij aan de orde komen zijn: in welke mate sluiten de veranderingen in taken aan bij de persoonlijkheid van de veehouder? Welke gezondheidseffecten zijn waarneembaar en worden ervaren door de melkveehouders en met welke maatregelen zijn deze te verminderen of te voorkomen?

Op dit moment past ruim 2,5% van de 24.000 melkveehouders in Nederland een AM-systeem toe; naar verwachting zal in 10 jaar één derde van de veehouders met een AM-systeem werken. Automatisch melken zal daarmee op een substantieel deel van de Nederlandse melkveebedrijven worden toegepast. Binnen lopende projecten op het terrein van automatische melken wordt vooral aandacht besteed aan de effecten op economische en technische kengetallen. In het verleden is onderzoek gedaan naar de effecten van automatisering in het algemeen op fysieke en psychische belasting maar niet of nauwelijks naar de effecten van automatisch melken in het bijzonder en naar de gevolgen van veranderende (psychische/lichamelijke) belasting op de gezondheid van de melkveehouder.

Onderzoeksopzet

Aan het onderzoek zullen ongeveer 60 bedrijven meewerken. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bedrijven die sinds kort werken met een AM-systeem, bedrijven die al lange tijd hiermee werken, ondernemers die na verloop van tijd gestopt zijn met het automatisch melken en tenslotte ondernemers die hebben geïnvesteerd in een nieuw conventioneel melksysteem. Het onderzoek is niet beperkt tot bepaalde type AM-systemen of melkstaltypen. Het onderzoek zal naar verwachting afgerond worden in het tweede kwartaal van 2005. Gezien de relatief korte looptijd van het project en de vaak lange termijn waarop de gezondheidseffecten zich openbaren, zal gebruik gemaakt moeten worden van de door de veehouder *ervaren* gezondheidseffecten.
